

Marian Marciniak

Grudziądz - Mniszek, woj. toruńskie. Stanowiska III, IIIa

Informator Archeologiczny : badania 17, 29-30

1983

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

GRÓDEK NADUŻYŃ, gm. Hrubieszów
woj. zamojskie
Stanowisko 1 C

Uniwersytet im. Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii
w Lublinie

Badania prowadził mgr Sławomir Jastrzębski przy współ-
pracy Jerzego Maciejczuka. Finansował WKZ w Zamościu.
Pierwszy /szósty/ sezon badań. Osada wyżyna kultury
pucharów lejkowatych.

Wykopy sondazowe o powierzchni 70 m² zlokalizowano we wschodniej części osady, w sąsiedztwie
obszaru badanego w latach 1954-1957. Odkryto łącznie 8 obiektów kultury pucharów lejkowatych,
2 obiekty kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, grób wczesnośredniowieczny oraz w wa-
stwie kulturowej nieilożne materiały kultury strzyżowskiej. Nie natrafiono na sygnalizowany pod-
czas wcześniejszych badań rów mający otaczać osadę od strony wschodniej.

Wśród obiektów kultury pucharów lejkowatych na szczególną uwagę zasługuje odkrycie pieca
kopułkowego /obiekt 1/83/, poniżej którego złożono "ofiarę /zakładzinową". w postaci trzech bogato
ornamentowanych naczyń /dzban, kubek, czerepak/. Odnawiono dalsze fakty obecności miedzi
oraz ceramiki trypolickiej.

Wyniki badań zdają się przemawiać za istnieniem na tym stanowisku samodzielnej osadnictwa
cyklu lendzielsko-pogarskiego. Ponadto odkryto pojedynczy pochówek wczesnośredniowieczny wyposa-
żony w miecz oraz liczne "okładziny" rogowe.

Badania wykazały bardzo intensywne zniszczenia stanowiska na skutek wpływu gruntu inten-
sywnej uprawy.

Materiały przechowywane są w Muzeum Regionalnym w Hrubieszowie oraz w ZA UMCS.

Badania będą kontynuowane.

GRUZIĄDZ - MNISZEK
woj. toruńskie
Stanowiska III, IIIa

Muzeum Regionalne
w Brodnicy

Badania prowadził mgr Marian Marciniak. Finansował WKZ
w Toruniu. Trzeci sezon badań. Stanowisko wielokulturowe.
Osadnictwo mezolityczne, neolityczne, wczesnobrązowe
oraz wczesnośredniowieczne.

Stanowisko zlokalizowane jest na dobrze eksponowanej wydmie o powierzchni ok. 3 ha, leżą-
cej w obrębie Basenu Gruzińskiego, nad rzeczką Rudziocanką, nad północnym brzegiem obecnie
prawie całkowicie zarodniętego jeziora Mały Rudzik.

Kontynuowano eksplorację wykopu I/81/82/83, zwiększając zbadaną powierzchnię stanowiska
do 225 m², tj. do momentu uchwycenia granic skłupiaka we wszystkich kierunkach. Podobnie jak w
latach poprzednich badania prowadzone metdą ław i kwadr w połączeniu z metoda eksploracji sze-
rokopłaszczyznowej. Wszystkie zabytki lokalizowano trójwymiarowo, w obrębie 1 m³ oraz warstw me-
chanicznych o miąższości 5 i 10 cm.

Sytuację stratygraficzną zaobserwowana w tym sezonie powtarza spostrzeżenia z lat ubieg-
łych, z tym że warstwa II wyraźnie wypłynęła się we wszystkich kierunkach sięgając na obrzeżach
maksymalną głębokość 10-20 cm poniżej spągu humusu /warstwa I/. Materiały archeologiczne wystę-
pują w warstwach I i II.

W obrębie wykopu I/81/82/83 zlokalizowano m.in. 4 obiekty z bogatą zawartością kulturową
/jamy gospodarcze/ oraz skupisko ok. 15 potłuczonych, dużych, glinianych ciężarków tkackich,
a także konstrukcje kamienna wraz z towarzyszącą im zachowaną w dużych fragmentach ceramiką.

W uzyskanych materiałach dominuje ilościowo ceramika późnej kultury amfor kulistych oraz
kultury uniejskiej i łwieskiej a wyraźnym wpływem elementów "leśnych". Śladowo wystąpiła ce-
ramika kultury pucharów lejkowatych oraz wczesnośredniowieczna /XII-XIII w./ Wytwory krzemien-
ne reprezentują formy typologiczne mezolityczne bliskie kulturze obojsko-pieńkowskiej oraz w
niektórych odnaleziono formy późniejsze - neolityczne i wczesnobrązowe. Na uwagę zasługuje radiola-

ryb wyłowiony w 6 przypadkach. Pozyskano również kolejne liczne fragmenty przepalonych kości zwierzęcych, kamienie ze śladami obróbki /tkuły, podkładki, fragm. taron, płyt szlifierskich, rozmiarowe/. Szczególnie interesujące są nieokreślone funkcjonalnie, lecz powtarzające się kilkakrotnie niewielkie, ovalne kamienie o przekroju soczewkowym ze starannie oszlifowanymi powierzchniami i krawędzią.

Po zakończeniu eksploatacji wykopu I/81/82/83 można stwierdzić, że materiały ze stanowiska nie zostały wdotnie przymieszane w widoczny sposób na skutek ruchu wydmy. Większość zniszczonych spowodowane jest działalnością człowieka w ciągu ostatnich kilkudziesięciu lat.

Wstępna analiza planigraficzna i stratygraficzna wydeje się wskazywać na możliwość chronologicznej jednorodności zespołu krzemienno-ceramicznego odkrytego w skupisku I /oczywiście z wyłączeniem doniesień kultury pucharów lejkowatych i wczesnośredniowiecznej/. Byłoby to więc obojętne niewielkiej grupy reprezentującej przeszłytkowe elementy kultury materialnej; mezolitu i sztykowego neolitu z początkach epoki brązu. Teza ta wymaga jednak sprawdzenia.

W założonym ok. 15-20 m na północ od krawędzi wykopu I/81/82/83 wykopie sondazowym II/83 o powierzchni 63 m² natrafiono na kolejne skupisko materiałów archeologicznych o charakterze nieco odmiennym w stosunku do skupiska I określanego jako stanowisko III. Do czasu wyjaśnienia ich wzajemnej zależności skupisko skalkulowano w wykopie II/83 oznaczono jako stanowisko IIIa.

Wydobyto tu m.in. liczne fragmenty ceramiki wczesnobrązowej, wytwory krzemienne i kamienne oraz przepalone kości zwierzęce. W jednej z jam odkryto szpilec z radiolarytu i fragment burztynowego paciorka cylindrycznego.

Materiały znajdują się w Muzeum Regionalnym w Brodnicy.

Badania będą kontynuowane.

HEMBESZÓW-PODÓRZE
woj. zamajskie
Stanowisko 1A

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej
Katedra Archeologii Polskiej
w Lublinie
Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków
w Zamocinie

Badania prowadzili dr Andrzej Kokowski i Ewa Banasiewicz. Finansowo Biuro Badań i Dokumentacji Zabytków w Zamocinie. Pierwszy sezon badań. Osady: kultury ceramiki wstęgowej rytej, kultury wołyńsko-lubelskiej ceramiki malowanej, kultury strzyżowskiej, kultury trzciniejskiej, kultury lużyckiej/?, kultury zarubinieckiej/?, kultury czarniachowskiej i wczesnośredniowieczna z L-XIII w.

Stanowisko odkryte w trakcie badań powierzchniowych AZP, we wschodniej części miasta, na wyraźnym odcieku wychodzącym z południowej terasy nadalewowej Kucowy. Zajmuje ono nieco wyższą, czółową jego partię o powierzchni około 3 ha. Ekspozycja stanowiska zachodnia i południowo-zachodnia. W trakcie badań zabrano z powierzchni dużą ilość fragmentów ceramiki toczonej na kole o proveniencji "czarniachowskiej" z fazy D.

Celem badań ratowniczych było poznanie stratygrafii stanowiska i jego struktury kulturowej.

Przebadano łącznie powierzchnię 144 m². Stratygrafię stanowiska określa układ: humus o miąższości 25 cm, niejednolita "warstwa kulturowa" o miąższości około 30 cm, w której niektórych partiach można wyróżnić struktury odpowiadające poszczególnym jednostkom kulturowym i dalej z wkopany węd obiektami różnej głębokości, których zlokalizowano 10.

Do najbardziej interesujących odkryć należy salicyd jamy nr 7, w której stwierdzono kilkanaście płytek prostokątnych z parzystymi otworami, wyłutych z muszli i zdobionych nacięciami, półsurowicę i surowicę do ich produkcji, oraz narzędzia kościane i krzemienne. Obiekt